

Spoznavanje in uporaba priročnikov za dijake tehniških šol

Getting to Know and Use Handbooks for Students of Technical Secondary Schools

Vasilija Rupnik

Izvleček

V knjižnici Šolskega centra Nova Gorica (v nadaljevanju ŠCNG) izvajamo v okviru knjižničnega informacijskega znanja (v nadaljevanju KIZ) za dijake 1. letnika tehniških šol delo s priročniki. Dijaki priročnike slabo poznajo in jih ne znajo uporabljati. Knjižničar jih predstavi, nato dijaki s pomočjo njih odgovarjajo na vprašanja o določeni temi. Dijaki tehniške gimnazije iščejo odgovore tako v priročnikih kot tudi na spletu ter nato med seboj primerjajo iskanje in rezultate iskanja. Pri delu s priročniki imajo težave, ker ne poznajo abecede in površno berejo. Dijaki so bolj veščji iskanja po internetu, kljub temu pa poudarjamo pomen tiskanih priročnikov, ki so zanesljiv vir informacij.

Ključne besede

šolska knjižnica, priročniki, referenčna zbirka, pouk, učenje, KIZ

UDK 027.8:022.5:024.5

Abstract

Within the scope of Library and Information Knowledge, the library of the Nova Gorica School Centre teaches students of the 1st year of technical secondary schools how to work with handbooks. Students are insufficiently familiar with handbooks and do not know how to use them. The librarian presents them, after which the students use them to answer questions about a specific topic. Students of the technical secondary school look for answers in handbooks and online, after which they compare their search and search results with one another. They have problems working with handbooks because of their poor knowledge of the alphabet and their superficial reading. The students are more skilled in searching the Internet; however, we still emphasise the importance of printed handbooks, which are a reliable source of information.

Keywords

school library, handbooks, reference collection, lessons, learning, Library and Information Knowledge

UVOD

Priročna zbirka knjig je del vsake knjižnice. To je knjižnična zbirka, ki vsebuje referenčne vire (Bibliotekarski, str. 279). V referenčno zbirko sodijo različni priročniki, ki jih slovar opredeljuje takole: to je publikacija, ki v zgoščeni obliki in sistematični ureditvi prinaša podatke, pojasnjuje informacije različne vsebine, oblike, izvora, npr. enciklopedija, leksikon, slovar ... (Bibliotekarski, str. 264).

Knjižničarke na ŠCNG ugotavljamo, da dijaki referenčne zbirke v šolski knjižnici ne poznajo in jo le redko uporabljajo, saj je vpliv interneta zelo močan in se pri njih izgublja zavest, da so informacije dostopne tudi v knjigah, natančneje v priročnikih. V dveh šolskih urah KIZ dijaki spoznajo referenčno zbirko oz. priročnike v njej. Najprej prisluhnejo razlagi o vrstah priročnikov, njihovi zgradbi in uporabi. Nato sledi konkretno delo: dijaki poiščejo ustrezne priročnike in v njih iščejo odgovore na vprašanja. Na koncu knjižničarkam predstavijo svoje odgovore.

NAČRTOVANJE URE

Ure KIZ sodijo v okvir obveznih izbirnih vsebin. Na ŠC Nova Gorica jih izvajamo v vseh izobraževalnih programih. Za dijake 4-letnih tehniških programov (strojni, logistični, računalniški tehniki, elektrotehniki, tehniki mehatronike) izvajamo 8 šolskih ur KIZ, od teh sta dve namenjeni spoznavanju priročnikov, ki jih imamo v priročni zbirki. V teh dveh urah zasledujemo naslednje cilje:

- dijaki znajo opredeliti problem;
- znajo izbrati primeren informacijski vir;
- kritično ovrednotijo pridobljene informacije;
- učinkovito in ustvarjalno uporabijo informacije.

To učno enoto smo zasnovali že pred več kot desetimi leti in jo vsako leto dopolnjujemo in izboljšujemo. Ves ta čas ugotavljamo, da dijaki priročnike vedno manj razumejo kot osnovni vir informacij. Generacije dijakov pred desetimi leti so bile spretnejše pri iskanju informacij v priročnikih, zdaj je ta spretnost bistveno slabša. Tu se pozna vpliv uporabe interneta in iskanja vseh informacij samo na

njem. Dijaki so navajeni, da informacijo pridobijo v trenutku, z enim klikom. Večinoma tudi jasno pokažejo nezainteresiranost za iskanje informacij po knjigah. Tega se knjižničarke zavedamo, zato je naša naloga, da jim osmislimo iskanje informacij po priročnikih. Že na začetku ure poudarimo, da je iskanje po internetu velikokrat hitrejše, toda rezultati iskanja pogosto niso točni. Prav tako omenimo, da za internetne prispevke velikokrat ne vemo, kdo je njihov avtor; pri priročnikih pa je avtorstvo jasno in avtorji jamčijo za točnost informacij. Prav pri iskanju informacij o Sloveniji je internet po naših izkušnjah večkrat slabša izbira, saj informacij na internetu preprosto ne najdemo.

POTEK DELA

V šolski knjižnici se zbere polovica razreda (največ 15 dijakov). Delo traja 2 šolski uri: prva ura je namenjena razlagi in demonstraciji posameznih priročnikov; v drugi šolski uri dijaki v parih izpolnjujejo delovne liste.

1. šolska ura

Dijaki se posedejo v čitalnici okrog čitalniške mize, ob kateri stojijo police s priročno zbirko. Knjižničarke dijakom najprej razložimo, kako bo potekalo delo, nato sledi razlaga, ki ves čas sloni na ustreznih primerih priročnikov oz. njihovih delov.

Najprej pokažemo na policah referenčno zbirko in razložimo, da je urejena po UDK-področjih – od splošnih priročnikov do strokovnih priročnikov. Dijake pozovemo, naj preberejo, kaj piše na hrbtih knjig v priročni zbirki (npr. enciklopedija, leksikon, priročnik, slovar, atlas ...). Med priročnike sodijo tudi dvo- in večjezični slovarji, ki pa jih v teh dveh urah ne uporabljamo. Na mizo zložimo nekaj priročnikov, da po njih dijaki listajo in v pogovoru odkrijejo nekaj njihovih **splošnih značilnosti**:

- to so večinoma večje in debelejšje knjige – tudi v več delih/zvezkih,
- to so večinoma dražje knjige,
- spredaj ali zadaj imajo različna kazala,
- imajo več avtorjev,
- večinoma imajo veliko slikovnega gradiva.

Sledi razlaga **zgradbe** priročnika. Razlikujemo dva tipa priročnikov:

- urejeni so po abecedi gesel/iztočnic – v teh priročnikih ni kazal;
- urejeni so po vsebinskih sklopih – v teh priročnikih kazala so (vsebinsko kazalo, stvarno kazalo, imensko kazalo).

Ustavimo se pri različnih **tipih kazal**. V priročniku pokažemo primer vsebinskega, imenskega in stvarnega kazala. Dijaki ne ločijo različnih vrst kazal in ne vedo, čemu služijo. O zgradbi kazala vedo le to, da je stvarno ali imensko kazalo urejeno po abecedi gesel, ne vedo pa, kaj pomenijo krepko izpisane številke strani v nizu številk strani.

Najprej se posvetimo različnim **splošnim priročnikom**. Razložimo, da je iskanje po slednjih upravičeno takrat, ko o določeni temi ne vemo še ničesar ali zelo malo. Ker so splošni priročniki zbir celotnega človeškega vedenja, ne moremo pričakovati, da bo informacija izčrpna. V različnih splošnih priročnikih je o določeni temi količina podatkov različna. Skupaj z dijaki naredimo primerjavo. S police vzamem Guinnessovo družinsko enciklopedijo in Veliki splošni leksikon (v 8 zvezkih). Dva dijaka v obeh poiščeta geslo Orožje.

Razlaga gesla se v Družinski enciklopediji razteza čez dve strani, je izčrpna, opremljena s fotografijami, skico in namigi za nadaljnje iskanje (priloga 1). Dijaki bi morali za iskanje gesla Orožje uporabiti stvarno kazalo – največkrat pa se zgodi, da iščejo v vsebinskem kazalu, kar traja nekoliko dlje.

Pri iskanju po drugem priročniku morajo najprej ugotoviti, v katerem zvezku priročnika morajo poiskati geslo, ki se začne na črko »O«. Iskanje gesla po takih priročnikih jim dela težave, ker ne poznajo zaporedja črk v abecedi. Izberejo 5. zvezek in geslo iščejo. Opozorimo jih na poudarjeno besedo na vrhu vsake strani (tj. prvo oz. zadnje geslo na tisti strani), ki omogoča hitreše iskanje po straneh. Ugotovijo, da je razlaga gesla v tem leksikonu samo definicija (priloga 2), torej če želimo izvedeti kaj več o orožju, bi morali poseči po drugih virih.

Nato jim pokažemo **biografske leksikone** (sicer bi po UDK-ju morali ti priročniki stati pri skupini 9, vendar jih predstavimo kar s splošnimi priročniki). Zatakne se že pri besedi

biografski, ki je ne razumejo in le redki vedo, kaj pomeni. Skupaj ugotovimo, da ti priročniki prinašajo opise življenja in dela pomembnih oseb. Urejeni so po abecedi avtorjev; knjižničarke opozorimo na izjeme (vladarji, papeži in svetniki). Dijaki prelistajo dva primera biografskih priročnikov: Veliki svetovni biografski leksikon, Osebnosti.

Nato vzamemo v roke **slovar tujk** (Veliki slovar tujk). Dijaki povedo, kaj je tujka (beseda, prevzeta iz tujega jezika). Pogovorimo se, kdaj ga lahko uporabimo. Poiščemo besedo *biografski*, s katero smo se srečali pri biografskih leksikonih. Tako konkretno dokažemo smiselno rabo tega priročnika.

Naslednji splošni priročniki so **podatkovniki**. Skupaj ugotavljamo, kaj je podatek in kaj informacija. Podatkovniki kot zbir podatkov so za dijake zanimivi. Kot primer jim pokažemo Oxfordov podatkovnik in slovenski Vsevednik. Prav pri podatkih je skušnjava po uporabi spletnih strani največja, saj je iskanje po podatkovniku občutno bolj zamudno kot pri spletu. Zanimivo bi bilo konkretno primerjati iste podatke v podatkovniku in na spletu (to je ideja za delo v prihodnjem šolskem letu).

V razlagi se nato posvetimo strokovnim priročnikom. Ker je časa malo, se osredotočimo le na tiste s področij, ki so za dijake bolj zanimiva, zato smo izbrali **priročnike s področja tehnike in priročnike o Sloveniji**. O tehniki sicer obstaja starejša Enciklopedija tehnike (CZ, 1983) ali Tehnička enciklopedija (Jugoslovenski leksikografski zavod, 1963–1997), vendar zaradi zastarelosti in jezika ne posegamo po njih.

Kot prvi primer predstavimo **Oxfordovo enciklopedijo izumov in tehnologij** (priloga 3). Skupaj ugotovimo, da je to priročnik, ki je urejen po abecedi gesel, torej brez kazal. Ob njem dijake opozorimo na uvodno poglavje »Navodila za uporabo«. Dijaki se ob tem poglavju malce čudijo, saj knjige vendar vsi znamo uporabljati. Poudarimo, da je vsebina v priročnikih lahko zelo različno urejena. Prav to načelo ureditve pa je razloženo v uvodnem poglavju (prva misel v tem poglavju: »Knjiga je oblikovana tako, da je uporaba preprosta, naslednjih nekaj pripomb pa bo bralcu nemara

vendarle v pomoč.«). Oxfordova enciklopedija izumov v tem poglavju poleg preostalih stvari (abecedna ureditev, mere ...) razloži pomen zvezdice (*), ki nas vodi k drugemu geslu – sinonimu (vodilka).

Kot drugi primer priročnika s področja tehnike pokažemo priročnik z naslovom **Kako stvari delujejo** (priloga 4). Ta priročnik je urejen po vsebinskih sklopih, zadaj pa ima stvarno kazalo, pojmovnik in seznam internetnih virov. Zanimiva je opomba na začetku stvarnega kazala: »Vnosi v *ležečem* tisku pomenijo ilustracijo. Vnosi v **krepekem** tisku pomenijo naslove dvostranskih tem.« Velikokrat dijaki ne vedo, zakaj so določene številke strani v kazalu izpisane krepko oz. ležeče, druge pa navadno.

Med priročniki, ki obravnavajo Slovenijo, predstavimo tri priročnike: Slovensko kroniko XIX. in XX. stoletja, Enciklopedijo Slovenije in Sloveniko (priloga 5). Prvi predstavljeni priročnik je **Slovenska kronika XIX. in XX. stoletja** v 4 zvezkih. Že v naslovu ponovno naletimo na tujko *kronika*. Dijakom je znana t. i. črna kronika in poznajo njeno vsebino. V slovarju tujk poiščemo pravi pomen besede in jo preberemo. Slovenska kronika ima drugačno zgradbo kot preostali priročniki, saj gre za popis dogodkov, ki so pomembni za Slovence. Pri vsakem dogodku je izpostavljen datum, dogodki pa si sledijo kronološko. Skupaj preletimo nekaj zanimivih naslovov dogodkov. Nekateri so dijakom prav zanimivi. Na koncu 2. zvezka je tudi imensko kazalo za pomoč pri iskanju.

Naslednji priročnik je **Enciklopedija Slovenije** v 16 zvezkih, posebej poudarimo njen pomen, saj je osrednji priročnik o Sloveniji. Pri tem priročniku dijakom izpostavimo pomen uvodnih poglavij. Najprej pokažemo poglavje Pisci člankov. Dijakom ni jasno, za katere članke gre. Razložimo jim, kaj so članki – v našem primeru ne gre za objavo članka v časopisju, ampak za geselski članek, tj. razlago oz. vsebino gesla. Vsa imena piscev člankov so skrajšana v kratice, te pa so našteje v uvodnem poglavju po abecedi. V Enciklopediji Slovenije pa tudi v drugih priročnikih lahko ugotovimo, kdo je avtor določene razlage, in ta jamči za točnost in verodostojnost napisanega (na spletu pa je avtorstvo velikokrat neznano). Poleg

avtorjev člankov so v Enciklopediji Slovenije navedeni v posebnem poglavju tudi sodelavci za slikovno in ponazarjalno gradivo.

Tema dvema uvodnima poglavjema sledi poglavje Pojasnila in navodila, torej poglavje, ki razloži ustroj priročnika. Posebej se ustavimo pri simbolu puščice (→). Razložimo, v katerem primeru je ta simbol uporabljen (usmerja k sinonimu oz. h geselski besedi, pod katero je snov podrobneje razložena).

V Enciklopediji Slovenije je posebno poglavje namenjeno krajšavam. Dijakom pojasnimo, da so priročniki omejeni s prostorom na papirju, zato težijo h krajšanju besedila, v ta okvir spada tudi uporaba kratic in krajšav. Nekatere kratice so splošno znane (ZDA, RK), nekatere pa ne (ZČ, MM), zato je tako uvodno poglavje smiselno.

Po tej predstavitvi dijaki na hitro prelistajo posamezne zvezke ES, ki imajo obilo slikovnega gradiva (ilustracije, fotografije, skice, risbe, grafe, zemljevide ...).

Naslednji prikazani priročnik je **Slovenika** – slovenska nacionalna enciklopedija, nekakšna sodobnejša različica Enciklopedije Slovenije. Pokažemo jim uvodna poglavja (seznam avtorjev, Napotki bralcu in Krajšave) ter nato polistamo po celotnem priročniku.

2. šolska ura za dijake strokovnih tehniških šol

Na začetku druge šolske ure se dijaki razdelijo v pare. Razložimo jim potek dela: vsak par dobi delovni list, nanj se podpišeta oba dijaka. Na vsakem listu so vprašanja o določeni temi in napotek, v katerih priročnikih naj poiščejo odgovore nanje. Smiselno se nam je zdelo, da točno določimo, po katerih priročnikih naj iščejo, da ne izgubljajo časa z iskanjem ustreznega priročnika. Ker je v priročni knjižnici le po en izvod posameznega priročnika, smo vaje oblikovali tako, da ni možnosti, da bi dva para potrebovala isti priročnik.

PREDSTAVITEV DELOVNIH LISTOV

Pripravljenih imamo 15 različnih delovnih listov. Na vsakem delovnem listu so vprašanja

na določeno temo oz. informacijski problem, npr. zanimive osebe (Stanko Bloudek, Herman Potočnik), manj znane države (Madagaskar, Mavricij), splošni pojmi oz. pojmi, ki se pojavljajo v medijih (cepelin, potresi, palica, planšarstvo) ...

Pri oblikovanju delovnih listov knjižničarke upoštevamo več pogojev:

- geslo (oz. informacijski problem) mora biti dijakom zanimivo ali nepoznano,
- geselski članek v priročniku ne sme biti predolg,
- geselski članek v priročniku mora biti enostavno zgrajen,
- ob geslu naj bo tudi slikovno gradivo (skica, fotografija, zemljevid, graf ipd.),
- razlaga mora nuditi tudi iztočnice za nadaljnje iskanje in dopolnjevanje,
- geslo mora biti obravnavano v več priročnikih,
- vprašanja morajo biti postavljena jasno in natančno, da so tudi odgovori enoznačni in razmeroma kratki.

Vaje s priročniki izvajamo že okrog 10 let, vsako leto pripravimo kak nov delovni list, starejše pa popravimo ali posodobimo. Ko knjižničarka sestavi delovni list, ga posreduje kolegici, da ga izpolni. To je nekakšno preverjanje, ali je delovni list dobro pripravljen. Nerazumljiva vprašanja popravimo. Tako je delovni list »testiran«. (Priloga 6)

IZPOLNJEVANJE DELOVNIH LISTOV

Dijaki na policah priročne zbirke najprej poiščejo ustrezen priročnik. Naloga zahteva natančno branje geselskega članka. Pri reševanju delovnih listov se pojavlja več težav:

- dijaki ne poznajo abecede oz. kako si sledijo črke. Že pri iskanju ustreznega priročnika na polici pride do težav, zlasti pri priročnikih v več zvezkih (npr. Veliki splošni leksikon – 8 zvezkov, Slovenski veliki leksikon – 3 zvezki). Na hrbtih teh priročnikih so izpisane črke gesel, ki so v posameznem zvezku. Primer: na hrbtu knjige sta izpisani črki G-K, dijak pa je trdil, da gesel na črko H ni nikjer;
- ne poznajo abecede, zato tudi geslo v priročniku ali kazalu težko najdejo;

- površno preberejo vprašanja na delovnem listu, zato odgovori niso točni;
- površno berejo razlago gesla. Velikokrat je branje samo ciljno naravnano – iščejo samo odgovore na vprašanja z delovnega lista, preostalo besedilo samo preletijo;
- problem povzročajo posebni znaki za vodilke oz. kazalke, npr. zvezdica (*), puščica (→). Primer: vprašanje na delovnem listu sprašuje po izrazu črna skrinjica; v priročniku Oxfordova enciklopedija izumov in tehnologij sicer dijak najde to geslo, ob njem pa piše **zapisovalnik podatkov o poletu*. Tu se zatakne, ker dijak ne ve, kako naprej. Knjižničarka mu še enkrat razloži, kaj pomeni posebni znak;
- ne poznajo kratic in okrajšav, ne vedo, kaj pomenijo, nekateri tudi ne vedo, kje naj najdejo razlago. Spretni dijaki jih najdejo v seznamih kratic oz. krajšav, pomagajo pa si tudi z drugimi priročniki.

Ko dijaka izpolnita svoj delovni list, skupaj s knjižničarko preverita odgovore na vprašanja. Če je odgovor pomanjkljiv ali pa ga ni, morata iskanje v priročniku ponoviti. Primeri se tudi, da dijaki dobijo drugačen odgovor ali pa trdijo, da odgovora ni. V takem primeru morajo odgovor ponovno poiskati v ustreznem priročniku in knjižničarki tudi pokazati v priročniku mesto, kjer so ga našli. Največkrat se potem izkaže, da so besedilo le površno brali.

Tisti, ki pazljivo poslušajo razlago in se takoj lotijo dela, delovni list tudi hitro rešijo. S takimi dijaki je preverjanje odgovorov hitro, lahko jih tudi pokomentiramo ali pa jim povemo kakšno zanimivost, ki je povezana z obravnavano temo (npr. ko govorimo o baronu Codeliju, spomnimo na del Ljubljane, ki se imenuje Kodeljevo; ko govorimo o nesreči cepelina Hindenburg povemo, da so to nesrečo posneli v živo in je posnetek dostopen na spletni strani YouTube, na prvo slovensko letališče spominja Letališka ulica v Ljubljani, ki je v bližini današnjega BTC-ja ipd.).

2. šolska ura za dijake tehniške gimnazije

Za gimnazijce poteka 2. šolska ura nekoliko drugače. Dijaki se prav tako razporedijo v pare.

Vsak par dobi 2 delovna lista: prvi dijak išče odgovore na vprašanja po priročnikih, drugi pa išče odgovore na ista vprašanja na internetu (izposodimo si nekaj prenosnih računalnikov, da delo poteka nemoteno). Tudi knjižničarke že pred izvedbo ure poiščemo odgovore na vprašanja na spletu, da lahko preverimo odgovore dijakov.

Ko dijaka poiščeta odgovore na zastavljena vprašanja, jih primerjata in napišeta poročilo o poteku iskanja. V pomoč pri pisanju poročila dobijo kratke napotke:

1. Ocenite in primerjajte uporabljeni vir posebej za posamezne sklope vprašanj:
  - Na vprašanja ste lažje našli odgovore v knjižnih virih ali na internetu?
  - Kako hitro ste našli odgovore na vprašanja?
  - Se morda podatki v virih razlikujejo?
  - Kako obširne so informacije, ki jih najdete v različnih virih?
2. Ali lahko eno vrsto virov ocenite kot boljše glede na temo, ki ste jo obravnavali?

Dijaki tehniške gimnazije so pri iskanju po priročnikih spretnejši in nimajo težav pri branju. Njihova poročila o iskanju pa so večinoma zelo skopa (priloga 7). Kljub temu menimo, da je pri teh vajah bolj pomemben sam proces iskanja v priročnikih oz. na internetu in ne izčrpno poročilo. Od vaje do vaje se iskanje in odgovori razlikujejo: v nekaterih primerih je učinkovitejše iskanje po priročnikih, v drugih pa je internet boljša izbira. Dijaki so večji iskanja po internetu, in sicer tudi po straneh v angleščini. Samo pri temah, ki se izrazito vežejo na Slovenijo (slovenski denar, film na Slovenskem), je iskanje po priročnikih učinkovitejše, pa tudi tu

so nekatere izjeme. V prihodnje bi lahko poskusili narediti podobno vajo v 3. ali 4. letniku, ko so gimnazijci bolj večji pisanja poročil.

SKLEP

V prispevku je bilo predstavljeno delo dijakov s priročniki v 1. letniku tehniških smeri. Dijaki po navadi informacij ne iščejo v priročnikih, zato niso spretni pri njihovi uporabi. Blíže jim je iskanje informacij po internetu. Ne pozna jo osnov, npr. abecede, različnih tipov kazal, posebnih znakov, krajšav oz. kratic. Večina jih pri delu potrebuje pomoč in nasvet, njihova največja slabost pa je površno branje tako vprašanj kot tudi besedila v priročnikih, zato so njihovi odgovori velikokrat pomanjkljivi in nenatančni. Odgovore na koncu ure predstavijo knjižničarki. Ta preveri njihovo točnost. To je tudi priložnost, da jih knjižničarka vpraša, kako so prišli do odgovorov in koliko težav so imeli pri tem. Ker se vprašanja nanašajo na zanimive teme, se lahko razvije tudi kratek pogovor o njih.

Smisel dela s priročniki ni v natančnih odgovorih na vprašanja, ampak v procesu iskanja informacij. Knjižničarke se ob koncu ur, namenjenih priročnikom, vsako leto pogovorimo. Žal na podlagi desetletnih izkušenj ugotavljamo, da je spretnost dijakov pri uporabi priročnikov iz leta v leto slabša. To stanje pripisujemo močnemu vplivu interneta. Tudi dijaki sami povedo, da jim je iskanje po priročnikih tuje. Seveda so med njimi tudi izjeme, to so predvsem dijaki tehniške gimnazije in posamezni uspešnejši dijaki v preostalih tehniških smereh. Kljub temu dijakom vztrajno poudarjamo pomen tiskanih priročnikov kot zanesljivega vira informacij. ●

Viri in literatura

Bibliotekarski terminološki slovar (2009). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Narodna in univerzitetna knjižnica Slovenije.

Kurikul. Knjižnično informacijsko znanje: gimnazija: splošna, klasična, strokovna (2008). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 31. 3. 2017 s spletne strani <http://pgmb.si/wp-content/uploads/2016/08/>

Kurikul-za-KIZ.pdf.

Posodobitve pouka v gimnazijski praksi. Knjižnično informacijsko znanje (2010). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Škrlić, G. (2014). Učenje ter uporaba čitalniškega gradiva v čitalnici šolske knjižnice Osnovne šole Prule. Šolska knjižnica, let. 24, (1), 50–56.

VASILIJA RUPNIK, univ. dipl. bibliotekarka in prof. slovenskega jezika, šolska knjižničarka na Šolskem centru Nova Gorica
 Naslov: ŠC Nova Gorica, Cankarjeva 10, 5000 Nova Gorica
 E-naslov: vasilija.rupnik@scng.si

PRILOGA 1: Geslo Orožje v Guinnessovi družinski enciklopediji

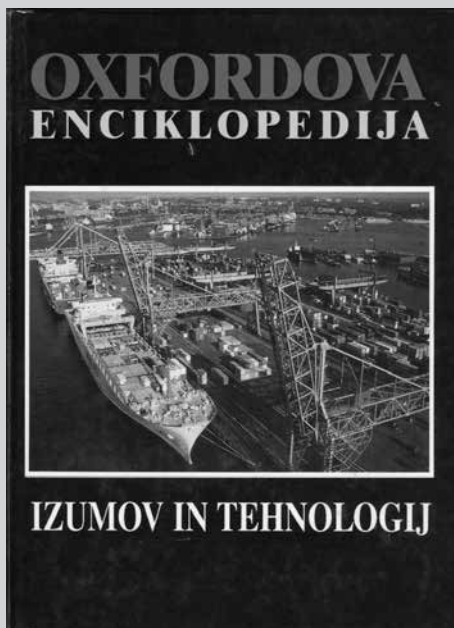
The collage shows three pages from the Guinness Family Encyclopedia. The left page (356) is titled 'TEHNOLOGIJA IN INDUSTRIJA' and 'Orožje'. It discusses the history of firearms, from early gunpowder to modern rifles and machine guns. The middle page (357) is titled 'PUŠKA Z ZAKLEPOM IN MAGAZINOM' and 'AVTOMATSKE PUŠKE'. It details the mechanics of bolt-action rifles and the development of automatic firearms. The right page (358) is titled 'AVTOMATSKE PUŠKE' and 'AVTOMATSKA STRELNA ORUŽJA'. It continues the discussion on automatic weapons, including machine guns and assault rifles, and includes a small photograph of a soldier in combat.

Vir: Guinnessova družinska enciklopedija (1995). Ljubljana: Slovenska knjiga.

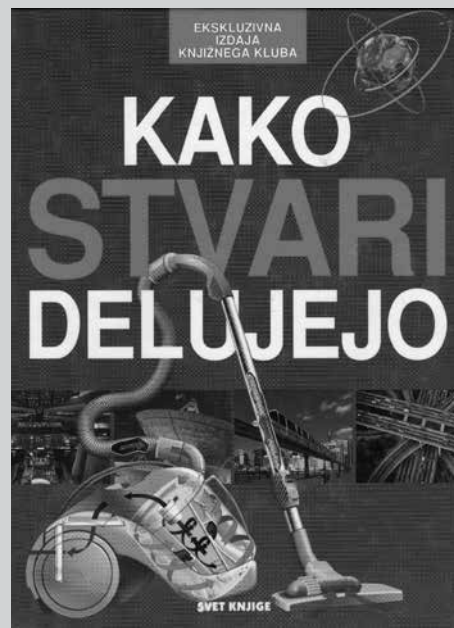
PRILOGA 2: Geslo Orožje v Velikem splošnem leksikonu

The collage shows two pages from the Veliki splošni leksikon. The left page (356) is titled 'Orožje' and provides a general overview of weapons, including their historical development and modern types. The right page (357) is titled 'Ortega Saavedra' and features a photograph of the building. The text on this page discusses the historical context of the building and its significance.

Vir: Veliki splošni leksikon (1997-1998). Ljubljana: DZS.

PRILOGA 3: Priročnika s področja tehnike

Vir: Oxfordova enciklopedija izumov in tehnologij (1997). Ljubljana: DZS.

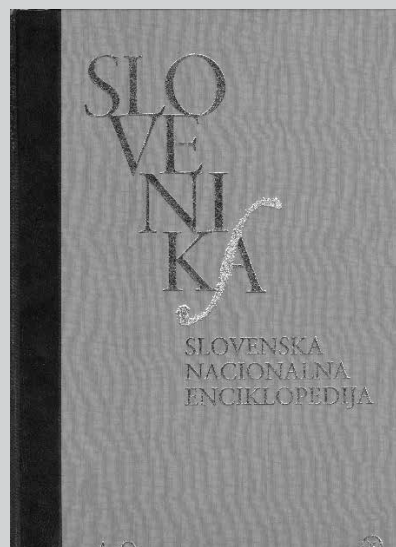
Vir: Kako stvari delujejo (2002). Ljubljana: Mladinska knjiga.

PRILOGA 4: Priročniki o Sloveniji

Vir: Slovenska kronika XX. Stoletja (1995-1996). Ljubljana: Nova revija.

Vir: Enciklopedija Slovenije (1987-2002). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Vir: Slovenika (2011). Ljubljana: Mladinska knjiga.

PRILOGA 5: Izpolnjeni delovni listi

15. skupina (priimek, ime, razred): _____

I. OSEBNOSTI

V Velikem slovenskem biografskem leksikonu Osebnosti poišči geslo STANKO BLOUDEK, natančno preberi geselski članek in odgovori na naslednja vprašanja.

- Kje in kdaj se je rodil Stanko Bloudek?
Idrija 11.2.1830
- Navduševal se je nad tehniko. Kaj je poimenoval z imeni Sraka, Lojze in Triglav?
Sraka - enokotno motorno letalo Triglav - osebni avtomobil
Lojze - enokotno dvosedezno motorno letalo
- Zelo se je udeleževal v športu. Naštej, v katerih športnih panogah je kakor koli sodeloval.
Nogomet, metanje diska, umetnostno drsanje, planarje, atletika, drsanje, kajakarje, hokej, sabljanje, tenis, smučanje, smučarski stoki
- Od kdaj dalje je načrtoval smučarske skakalnice v Planici?
od leta 1882
- Uvedba smučarskih poletov je tudi Bloudkova zasluga. Razloži.
Ker je on naredil most za skakalnico
- Kaj pomeni kratica MOK?
Mednarodni olimpijski komite

III. DRUGI PRIROČNIKI - Slovenika, Slovenska kronika xx. stoletja (1914-1941)

Po Bloudku se imenuje najvišje slovensko športno priznanje. V Sloveniki (Slovenski nacionalni enciklopediji) poišči geslo BLOUDKOVA PRIZNANJA in odgovori.

- Kdaj so prvič podelili to priznanje? Kdo ga je prejel?
1965 - Miro Cerar
  - Kdo lahko prejme Bloudkovo priznanje?
za izjemne prispevke k razvoju in popularizaciji določenega športa in za vrhunste dosežke
  - Koliko Bloudkovih priznanj so prejeli smučarski skakalci - navedi letnice in imena.
1988 - Matjaž Debelak, Primož Ulag, Miran Tepič, Matjaž Zupan
2005 - Rok Benčič
1997 - Primož Peterka
2002 - Damjan Fras, Robert Kranjec, Primož Peterka, Peter Žonta
- V Slovenski kroniki XX. stoletja (1914-1941) poišči datum 15. marec 1936. Opiši dogodek na ta dan.
V Planici je bil opravljen prvi smučarski stok čez 100 metrov. Stokil je Avstrijec Sepp Bradl

I. DRŽAVE SVETA

V knjigi Države sveta poišči državo MADAGASKAR, natančno preberi članek in odgovori na naslednja vprašanja.

- Koliko km² meri Madagaskar in to primerjaj s površino Slovenije.
587.041 km² v primerjavi z 20.256 km², ki jih ima Slovenija
- Ugotovi, kateri je uradni jezik in glavno mesto Madagaskarja. Kako se imenujejo prebivalci Madagaskarja?
Uradna jezika sta malgaški in francoski, Malgaški (96%).
- Koliko znaša povprečna poletna temperatura v glavnem mestu Madagaskarja?
V Antananarivu je povprečna letna temp. 21°C / 74,4°C - 20,7°C
- Opiši rastje na Madagaskarju.
Prevladuje topla ~~travnata~~ latentna tla, naravno rastje je večimoma monocano, Gozdovi pokrivajo 26% površine
- Zakaj je gospodarski napredek v tej državi tako počasen?
Ker spada med najrevnejše države sveta in se sooča z gospodarsko, prebivalško in drsno krizo. KAVA in VANILJA.
- Katere kmetijske pridelke Malgaši največ izvoziyo?
Kava, vanilja, maniok, sladki krompir, taro, banane, konozo in slad. trst.
- Naravna znamenitost Ankarana ima podobno ime kot naše obmorsko mesto, po čem je še podobno Sloveniji?
Naravni rezervat na S otoku. Zelo vztrajen kvasni svet. Bogat rastlinski in živalski svet.

II. DRUGI PRIROČNIKI - Oxfordove enciklopedije žive narave, Osebnosti, Zastave sveta

- V geselskem članku o Madagaskarju si srečaš rastlini maniok in sisal. S pomočjo Oxfordove enciklopedije žive narave opiši te rastline in njihovo uporabo. ~~lesnat grm iz družine "melodvil"~~ zraste do 3m visoko, izvina iz Jima Amerike. Uporabna tekstilna rastlina, kaste v toplojih deselabi.
- Na Madagaskarju deluje tudi znan slovenski misijonar Pedro Opek. V elikem slovenskem biografskem leksikonu Osebnosti poišči podatke o njem. Od kdaj deluje na Madagaskarju? Opiši njegovo delo.
Od 1976 živi na Madagaskarju, pomagal je pri gradnji in pomagal revnim
- V priročniku Zastave sveta poišči malgaško zastavo, preriši jo in opiši pomen barv.

Barvi malgaškega kraljestva Madagaskar

BELA	RDEČA
ZELENA	

→ = to, nekdanja kmečka plast

PRILOGA 6: Poročila dijakov tehniške gimnazije

- Tema najine naloge je bila **Film na Slovenskem**. Pri reševanju nalog sva imeli veliko zapletov predvsem pri iskanju na spletu. Pri prvi nalogi je bilo vprašanje: Kaj prikazuje film? V Slovenski kroniki je zelo natančen opis filma, na spletu pa je film opisan zelo amatersko, kar naju je presenetilo. Pri drugi nalogi sva morala poiskati pomen nekaterih izrazov. V filmskem leksikonu so vsi izrazi zelo natančno napisani, na spletu pa nekaterih pomenov izrazov sploh nisva mogla poiskati. Pri tretji nalogi nisva imeli težav, saj je slovenska znana igralka Ida Kravanja zelo dobro opisana na spletu, tako kot v Slovenskem biografskem leksikonu Osebnosti.
- Za temo **Letalski promet** smo nekatere informacije lažje našli na spletu (npr. kaj so razbrali iz črne skrinjice na Korziki), tam smo jih našli tudi hitreje, ker ni bilo treba prelistati celega kazala v knjigi. Poleg tega je bil iz knjige takoj razviden podatek, ki smo ga iskali, na internetu pa je bilo več vrst podatkov in na nobenega se nisi mogel zanesti. Glede obširnosti informacij: v knjigah je več informacij na kupu, znanih tudi kot balast (npr. opisovanje poteka dogodka: nikogar ne zanima, kako je letalo letelo, zanima jih samo, kam se je zaletelo), na spletu so pa le najsplošnejši podatki (kraj, čas, datum). Glede na to lahko rečemo, da je na spletu o letalstvu vse opisano dosti okvirnejše, je pa boljši za dopolnjevanje že znanega (npr. ustanovijo še eno letalsko družbo), pri knjigah pa moraš čakati na naslednji izvod, da se ta stvar dopiše.

PRILOGA 7: Seznam priročnikov, ki so predstavljeni med razlago oz. po njih dijaki iščejo informacije

- Cambridgeov podatkovnik
- Države sveta
- Enciklopedija Slovenije
- Filmski leksikon
- Guinnessova družinska enciklopedija
- Kako stvari delujejo
- Na današnji dan
- Osebnosti
- Oxfordova enciklopedija izumov in tehnologij
- Pravila iger
- Slovenika
- Slovenska kronika XX. stoletja
- Slovenski etnološki leksikon
- Slovenski veliki leksikon
- Veliki slovar tujk
- Veliki splošni leksikon
- Veliki svetovni biografski leksikon
- Vsevednik
- Zastave sveta